

Helsinki 26.4.2016

Perhevapaajärjestelmä kaipaa uudistamista

Perhevapaajärjestelmän uudistamisen tarve on ollut jo pitkään keskustelun alla hoivavastuun epätasaisen jakautumisen takia. Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry tervehtiikin ilolla SAK:n uutta keskustelunavausta perhevapaajärjestelmän uusimisesta. Uudistuksessa tavoitteena tulee olla vanhempainvapaiden tasaisempi ja perheiden tarpeet huomioiva jakaminen.

Nykyinen perhevapaajärjestelmä on monimutkainen paletti erilaisia vapaita ja korvauksia. SAK:n mallissa on huomioitu erilaiset perhemuodot, muun muassa uusperheet ja etävanhemmat. Myös osa perhevapaista voitaisiin osoittaa esimerkiksi isovanhemmalle. Tämä antaisi erilaisissa perheissä kasvaville lapsille, mukaan luettuina yksinhuoltajien ja sateenkaariperheiden lapset, paremmat mahdollisuudet saada tarvitsemaansa hoitoa kotona. Lisäksi mallissa on joustoja, joista hyötyisivät erityisesti määräaikaissa työsuhteissa työskentelevät ja itsensä työllistäjät, kun lasten kotihoidon ja työn yhteensovittaminen helpottuisi.

Suomessa miehet käyttävät pääasiassa niitä vapaita, jotka on nimetty heille. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan isät eivät juurikaan käytä mahdollisuutta jakaa vanhempainvapaata äidin kanssa. Isäkuukauteen sisältyvää kahta viikkoa pidempää vanhempainvapaata pitää vain 2–3 % isistä, ja osuus on pysynyt samana vuodesta 1995. Ruotsin ja Islannin esimerkit osoittavat, että miehille korvamerkitetyt vanhempainvapaat lisäävät nopeasti miesten osallistumista lasten kotihoitoon. Suomalaisten miesten halu hoitaa lapsia kotona näyttää vuoden 2014 Perhebarometrin mukaan olevan jonkin verran lisääntymässä nuorten miesten joukossa. **On välttämätöntä, että isille korvamerkitettyjä vapaita lisätään.**

SAK:n mallissa lapsen vanhemmat saavat vanhempainrahaan kolmen kuukauden kiintiön, jota ei voi luovuttaa toiselle vanhemmalle. Eritelty malli pyrkii kustannusneutraaliuteen. **Siinä on ehdotettu huomattavasti lyhyempiä perhevapaita kuin nykyinen järjestelmä**, jos vanhempain- ja hoitorahat käytetään täysimääräisenä. Lisäksi synnyttäneen naisen fyysinen toipumisaika on jäänyt käsittelemättä.

Mallissa lopetettaisiin lyhennetyt työajan mahdollistava osittainen hoitoraha koskien alle 3-vuotiaista lasta sekä 1. ja 2. luokalla olevia pikkukoululaisia. Mallin mukaan yli 1,5-vuotiaan lapsen osa-aikainen kotihoito on mahdollista, mutta se leikkaisi saatuja tukia niin paljon, että se muodostuisi todennäköisesti ylitsepääsemättömäksi esteeksi monissa pienituloisissa perheissä.

Tarvitaankin tarkempia laskelmia siitä, kuinka perhevapaajärjestelmän uudistukset vaikuttavat eri perhemuotojen talouteen, jotta voidaan ennakoida, ketkä käytännössä ottaisivat uudet vapaat käyttöönsä täysimääräisinä ja kuinka se vaikuttaisi naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon.

Erityisen tervetullutta on perhevapaiden joustavuuden lisääminen ja hoivavastuun jakamiseen pyrkiminen. Naisjärjestöt vaativatkin, että nykyinen hallitus ottaa perhevapaajärjestelmän kokonaisuudistuksen agendalleen. Jäämme myös odottamaan työnantajajärjestöjen avauksia aiheesta.

Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry on kattojärjestö, johon kuuluvat Kokoomuksen Naisten Liitto ry, Kristillisdemokraattiset Naiset ry, Naisasialiitto Unioni ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Perussuomalaiset Naiset ry, Sosialidemokraattiset Naiset, Sukupuolentutkimuksen seura ry, Suomen Keskustanaiset ry, Svenska Kvinnoförbundet r.f, Vasemmistonaiset ja Vihreät Naiset ry.

Lisätietoja:

Tiina Tuomela, puheenjohtaja, p. + 358 50 544 4634

Johanna Pakkanen, pääsihteeri, johanna.pakkanen@nytkis.org, p. +358 50469 6242

www.nytkis.org

- SAK:n perhevapaamallista SAK:n sivuilla: <http://www.sak.fi/aineistot/julkaisut/esitteet-ja-julkaisusarja/perhepalikat-uusiksi-2016-04-21>
- Tilastotietoa THL:n sivuilla: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/perhevapaatutkimus/tilastotietoa-perhevapaiden-kaytosta>